

ELS JOCS FLORALS

Literatura catalana III

Els Jocs Florals

- L'inici dels Jocs Florals va lligat a tota una sèrie d'iniciatives literàries de recuperació de la poesia en català - Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (1841).
- La reivindicació dels Jocs va tenir lloc des de diverses personalitats i entitats: Rubió i Ors (1841), Víctor Balaguer (1842), Antoni de Bufarull (1845)...
- Aquests petits concursos i aparicions poètiques no només van ser la prehistòria dels Jocs Florals, sinó que formen part de l'etapa de formació de la Renaixença.
- Els Jocs van esdevenir la institució més important de l'etapa central i més productiva de la Renaixença, essent també la més eficaç, per aquest motiu es tendeix a ignorar els moviments previs.
- En relativament poc temps assumeix la tasca d'organitzadors de la literatura catalana. Els creadors tenen un paper respectat de manera general pels escriptors. Tot i això hi va haver nombroses lluites per aconseguir el seu domini, especialment per les divergències en el model de llengua literària (dialectes, parlars del segle XVI i XVII de Barcelona i el català que ara es parla a Barcelona el segle XIX).

Els Jocs Florals

- Els primers Jocs Florals de l'època moderna van tenir lloc al maig de 1859.
- Els fundadors van ser alguns dels seus reivindicadors (Milà i Fontanals, Rubió i Ors, Balaguer, Cortada i Bofarull...) i van ser els qui van donar la forma i organització bàsiques, amb el lema "Patria, Fides, Amor", així com els premis:
  - *Englantina d'or: poema patriòtic*
  - *Viola d'or: poema de tema religiós o moral*
  - *Flor natural: poema de tema lliure*
- Hi havia, però, d'altres premis atorgats per institucions i personalitats acadèmiques, eclesiàstiques i polítiques de Catalunya, implicades en aquest certàmen.
- La trilogia temàtica derivarà la idealització literària del món rural i natural, i de la pàtria, en una situació molt allunyada de la realitat social del moment.
- Els Jocs Florals van esdevenir el lloc principal en què convergiren els sentiments i projectes àmpliament compartits, més enllà de la qüestió de viabilitat i normalització lingüístiques.

Els Jocs Florals

- La primera convocatòria reuní 39 composicions, la de 1875 n'aplegà 466, molt més de la presència d'autors als anys 50. La qualitat literària era més aviat escassa, és a dir no tots aquests autors es dedicaven a la literatura. La poca especialització dels autors va obligar a l'establiment d'uns criteris mínims de la llengua literària culta.
- Entre els temes més freqüents:
  - *La relació irreversible de Catalunya amb Espanya*
  - *La defensa de la personalitat lingüística fent ús d'arguments històrics, filològics i sentimentals, i amb especial atenció a la importància de la vitalitat oral.*
  - *La glorificació del passat de Catalunya a partir de certs episodis històrics,*
  - *El rebuig del model del "català que ara es parla"*
  - *El trencament de la tradició "vallfogonesca"*
  - *La necessitat de renovació literària segons els models actuals*
- A tot això s'hi afegirà:
  - *El rebuig a la centralització política que volia el Govern central*
  - *El rebuig a la unificació del dret civil català, com a element fonamental de la futura personalitat de Catalunya*
  - *El rebuig a la guerra d'Àfrica...*

Els Jocs Florals

- Així, els jocs esdevenen quelcom més que un concurs literari: Un lloc de trobada obligatori de l'acció patriòtica, i lingüística amb el català com a única llengua de concurs. Això va provocar l'obligatorietat de l'ús culte del català que es va traduir en la resolució de problemes pendents: la codificació de la llengua, el conreu de la prosa literària i la recerca historicoliterària en català
- Els Jocs Florals trespassen les fronteres de la pròpia literatura per a esdevenir un esdeveniment social (repcions, homenatges als convidats), i la societat en general en té una informació detallada i actualitzada sobre el seu decurs. Els Jocs esdevenen així un termòmetre (fictici o no) de l'ànim positiu de la llengua i literatura catalanes.
- Es crea, així, una plataforma òptima per articular i reproduir les inquietuds sobre la restitució de la llengua culta i recuperar moments i llocs històrics que configuren la identitat de la nació catalana. A més serviran per a la popularització de la llengua culta en català i reguanyar el prestigi social perdut.
- Els jocs compten amb tota un nombre de persones que amb aportacions econòmiques contribueixen a la celebració com a socis externs.

L'entorn dels Jocs Florals

- Els Jocs també serviren per afavorir l'aparició de plataformes complementàries:
  - *Lo Gay Saber (1868) – revista literària en llengua catalana.*
  - *Concurs literari La Misteriosa (Barcelona – 1874), contribució a la llengua catalana*
  - *Concurs de Lo Rat Penat (València - 1879).*
  - *Ateneus (Atenu de la Classe Obrera amb premis el 1860 i 1861)*
  - *Pràcticament totes les revistes informaven sobre els Jocs*

L'entorn dels Jocs Florals

- Les revistes:
  - *Comencen a sortir publicacions periòdiques escrites totalment en català que contribueixen a difondre i normalitzar la literatura catalana, entre les més importants:*
    - *Calendari català* (1865)
    - *Lo Gay Saber* (1868-69 i 1878-1883). Primera etapa de defensa afèrrima de la llengua catalana i la seva unitat, i d'un catalanisme com a moviment general: històric, literari i lingüístic. Segona etapa molt més conservadora.
    - *La Renaixença* (d'Àngel Guimerà - 1871-1881). Creada per La Jove Catalunya, molt més oberta a idees polítiques i culturals diverses, amb debats públics molt interessants.
    - *L'Avenç* (1881-1884), primera etapa d'una revista cabdal al Modernisme.
- Hi ha tota una sèrie de revistes satíriques, molt importants, també i de premsa en català més efímera que aconsegueix un paper bàsic en la normalització.

Els Jocs Florals - l'orientació

- Els Jocs Florals a partir de 1865 serveixen també com a punt de partida de la reflexió sobre els seus objectius: tipus de literatura (poesia com a reina del certàmen?), llengua arcaïtzant, anacrònica i conservadora, motor de creixement de la vida cultural catalana?
- La continuïtat dels Jocs està assegurada fins a 1934, però la literatura comença a viure al marge dels Jocs, una prova del seu èxit. Suposen un certificat de maduresa de la literatura.
- A partir del tombant de segle, els Jocs s'orienten a una vessant més catalanista i política, molt més eficaç que la vessant cultural per a aconseguir els canvis necessaris.
- La intel·lectualitat catalana (polítics, metges, filòsofs) se sent identificada amb els Jocs i si bé no hi participen directament, comfien en la seva influència per a aconseguir una finalitat comuna.
- Aquesta nova línia d'acció està representada per les noves generacions d'autors nascuts a partir del 1840, amb una clara consciència de ser diferents als seus pares i que es considera essencial en la consolidació de la literatura catalana.
- Són plenament conscients de la càrrega política lligada al moviment literari català, amb una posició catalanista sense neutralitats. Intenten canviar els jocs des de dintre, hi participen i els organitzen, tot i que tampoc es pot parlar d'un grup homogeni amb molt conservadors, conservadors i progressistes.

Els Jocs Florals - l'orientació

- Aquestes noves posicions quedaran reflectides als discursos i, en conseqüència, seran un plataforma per a la difusió del pensament polític i literari catalans. Els discursos mostren clarament l'evolució en aquest sentit.
- Els jocs aniran perdent a poc a poc importància a partir dels anys setanta, esdevenint un moviment cada vegada més desfasat.
- Cap a als anys 80 els Jocs deixen de ser clarament dinamitzadors de la llengua i literatura catalanes.
- A poc a poc s'ancosegueix la tan desitjada normalització literària que tindrà com a màxims exponents autors com Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà o Narcís Oller, i que servirà de base als autors posteriors. A més, la qualitat literària d'aquests autors fa que trespassin les fronteres geogràfiques i atorguin així un aspecte més de normalitat a la literatura catalana.